

ELEKTRONIKUS HÍRLEVÉL

2016. november 2.

X. évfolyam, 2016/XI.

TARTALOM

FÓKUSZ
NEMZETKÖZI
KUTATÁS

FÓKUSZ

AZ MKIK TISZTÚJÍTÓ KÜLDÖTTGYŰLÉSE A PARLAMENTBEN

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara 2016. október 27-én tartotta XXXIV. tisztújító küldöttgyűlését a Parlamentben. A küldöttek újabb négy évre Parragh Lászlót választották a kamara elnökének. A kamara általános alelnöke Miklóssy Ferenc, a Hajdú-Bihar Megyei Kereskedelmi és Iparkamara elnöke lett. A küldöttgyűlést Kövér László az Országgyűlés elnöke kö-

szöntötte, kiemelte, hogy a kormány és az MKIK közösen dolgozik a magyar gazdaság erősítésén.

A házelnök az Országház felsőházi termében felidézte, hogy 2010 februárjában a kormányzásra készülő Fidesz és az MKIK együttműködési megállapodást írt alá a magyar gazdaság talpra állításának, a munkahelyek megvédésének és bővítésének, a kis- és közepes vállalkozások segítésének, illetve Magyarország versenyképességének támogatására. A kormányzásra készülő politikai erő vállalta, hogy megfelelő választói felhatalmazás esetén az MKIK-t bevonja a kormányprogram kidolgozásába. A házelnök hangsúlyozta, hogy a kormány és az MKIK 2010 óta több mint 50 olyan programot valósított meg, amelyek alapján a magyar gazdaság nemcsak talpra állt, hanem növekedési pályára is állt, és modellé vált az Európai Unióban.

Kövér László szerint eredményes volt a közös "mestermunka". Erre utal, hogy korábban a gazdasági növekedés a gazdasági egyensúly helyzetének romlásával - az adósság mutatóinak romlásával vagy az infláció emelkedésével párosult -, de 2010 óta hasonló jelenségek nem tapasztalhatók. Hangsúlyozta, hogy a gazdasági eredmények eléréséhez és fenntartásához nélkülözhetetlen a magyar munkavállalók és munkaadók teljesítménye, a gazdaság önszervező képessége, az érdekegyeztetést és az érdekképviseletet erősítő kamarai munka. Ezek hiányában a magyar gazdaságpolitika lehet felelős, de nem lehet eredményes. Elmondta, hogy akik 2010 előtt megtapasztalták, mit jelent ezen a területen a gazdaság szereplői és a kormány közötti összhang hiánya, azok pontosan tudják, milyen nagy érték a szervezett együttműködés. A házelnök szerint ennek az értéknek az egyik legfőbb letéteményese az MKIK.

Parragh László, az MKIK elnöke emlékeztetett, hogy 2010-ben a magyar gazdaság rossz állapotban volt. A Fidesszel kötött megállapodás lényege éppen az ország gazdasági rendbetétele volt. Elmondta, hogy az első három évben ez sikerült, a következő három évben pedig az ország gazdasága olyan fejlődési pályára állt, amely az MKIK reményei szerint hosszú távú és tartós lesz. Úgy vélte, az elmúlt évek gazdasági fejlődése a kormány és az MKIK együttműködésének is köszönhető, hiszen a teljesítménycentrikus adórendszerrel kezdve a NAV átalakításán át az oktatási rendszer reformjáig és a finanszírozási rendszer megerősítéséig, sok területen tetten érhető az MKIK közreműködése.

Szervezeti kérdésekről szólva Parragh László kitért arra, hogy a területi kamarák önállóságát meg kell tartani, mert ezek a szervezetek eredményesen tevékenykednek, erősen beágyazottak a helyi környezetbe, és ismerik a helyi viszonyokat. Erős gazdaság nélkül pedig nincs erős kamara. Kiemelte, hogy emellett

fontos a szakmaiság megőrzése, a józan ítélőképesség megtartása, a mindennapi valóság ismerete, mert csak így reprezentálható a szakmailag védhető és képviselhető álláspont.

Kulcsterületnek mondta a képzést és az oktatást, különösen fontosnak nevezve a felnőttoktatást, amelynek kiszélesítése segítheti a munkaerőgondok megoldását. A tudást és a gazdaságot direkt módon össze kell kapcsolni, mivel az innováció, valamint a kutatás-fejlesztés területe nehéz helyzetben van ma Magyarországon. A külpiazi lehetőségeket is bővíteni kell - hangsúlyozta az elnök -, mert a diverzifikáció biztonságot ad. Ezért az MKIK támogatja a kormányt, hogy új piacokat tárjon fel a magyar áruk és szolgáltatások számára.

A küldöttek az MKIK alelnökévé választották Bihall Tamást, a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei KIK elnökét, Fasimon Sándort, a MOL Magyarország ügyvezető igazgatóját, Fekete Balázst, a Budapesti KIK Kézműipari alelnökét, Gaál Józsefet, a Bács-Kiskun Megyei KIK elnökét, Horváth Vilmost, a Sopron Megyei Jogú Városi KIK elnökét, Kiss Zoltánt, a Budapesti KIK elnökét, Krisán Lászlót, a KAVOSZ Zrt. vezérigazgatóját és Nemesi Pált, a Csongrád Megyei KIK elnökét. A delegáltak az MKIK Elnökségébe választották a területi kamarai elnököket: Gaál Józsefet, a Bács-Kiskun Megyei KIK elnökét, Orosz Tivadart, a Békés Megyei KIK elnökét, Bihall Tamást, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei KIK elnökét, Kiss Zoltánt, a Budapesti KIK elnökét, Nemesi Pált, a Csongrád Megyei KIK elnökét, Králik Gyulát, a Dunaújvárosi KIK elnökét, Radetzky Jenőt, a Fejér Megyei KIK elnökét, Pintér-Péntek Imrét, a Győr-Moson-Sopron Megyei KIK elnökét, Miklóssy Ferencet, a Hajdú-Bihar Megyei KIK elnökét, Bánhidyi Pétert, a Heves Megyei KIK elnökét, Sziráki András, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei KIK elnökét, Szerencsés Lászlót, a Komárom-Esztergom Megyei KIK elnökét, Polay Józsefet, a Nagykanizsai KIK elnökét, Tordai Pétert, a Nógrád Megyei KIK elnökét,

Síkfői Tamást, a Pécs-Baranya Megyei KIK elnökét, Vereczkey Zoltánt, a Pest Megyei és Érd Megyei Jogú Városi KIK elnökét, Varga Józsefet, a Somogyi KIK elnökét, Horváth Vilmost, a Soproni KIK elnökét, Pekó Lászlót, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei KIK elnökét, Fischer Sándort, a Tolna Megyei KIK elnökét, Kovács Vincét, a Vas Megyei KIK elnökét, Markovszky Györgyöt, a Veszprém Megyei KIK elnökét, Mazzag Ferencet, a Zala Megyei KIK elnökét.

A Küldöttgyűlés kézműipari elnökségi taggá választotta Fekete Balázst, a Budapesti KIK Kézműipari alelnökét, Kovács J. Attilát, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei KIK Kézműipari alelnökét, Ojtó Lajost, a Somogy Megyei Kereskedelmi és Iparkamara Kézműipari alelnökét, Piri Józsefet, a Vas Megyei KIK Kézműipari alelnökét, Rabóczky Jánosné, Komárom-Esztergom Megyei KIK Kézműipari alelnökét, Radics Lászlót, a Hajdú-Bihar Megyei KIK Kézműipari alelnökét és Tasi Lászlót, a Bács-Kiskun Megyei KIK Kézműipari alelnökét.

A delegáltak az MKIK Elnökségének nagyvállalati elnökségi tagjai közé választották Balogh Ádámot, az MKB Bank Zrt. vezérigazgatóját, Csányi Attilát, a Bonafarm Zrt. vezérigazgatóját, Dienes Zoltánt, a CBA Újhegy Kft. Felügyelőbizottságának elnökét, Fasimon Sándort, a MOL Magyarország ügyvezető igazgatóját, Koji Lászlót, a Építési Vállalkozók Országos Szakszövetségének elnökét, Krisán Lászlót, a KAVOSZ Zrt. vezérigazgatóját, Martin A. Dale-t, a Siemens Zrt. elnök-vezérigazgatóját, Niklai Ákost, a Magyar Szállodák és Éttermek Szövetségének elnökét és Szabó Gábor professzort, akadémikust, a Szegedi Tudományegyetem rektorát.

A vezető tisztségviselők megválasztása mellett a kiemelkedően eredményes kamarai és gazdasági területen végzett munkájukért többen kamarai elismerésben részesültek.

Mercur Díjat kapott Ábrahám László, a National Instruments Hungary Kft. ügyvezető igazgatója, Miklóssy Ferenc, a Hajdú-Bihar Megyei KIK elnöke, az MKIK általános alelnöke, Mosonyi György, az MKIK nemzetközi ügyekért felelős alelnöke, Radetzky Jenő, a Fejér Megyei KIK elnöke, az MKIK alelnöke, Tóth Imre, az MKIK Magyar-Orosz Tagozatának tiszteletbeli elnöke és Zelenka Pál, a Hantech Gépgyártó és Forgalmazó Zrt. vezérigazgatója.

NEMZETKÖZI

ÜZLETI DELEGÁCIÓ KÍNÁBAN

Az MKIK Magyar-Kínai Tagozata Nádasi Tamás elnök vezetésével 2016. szeptember 25-30. között üzleti delegációt szervezett Kínába, Shenzhenbe valamint Hongkongba. A kiutazás a Pallas Athéné Domus Innovationis Alapítvány támogatásával valósult meg.

A látogatás célja az általános üzleti kapcsolatok fejlesztésén túl a két ország vállalkozói közötti együttműködési lehetőségek feltérképezése volt az innováció, valamint a kutatás és fejlesztés terén. A résztvevő cégek 2016. szeptember 27-én, a Shenzhen-Kelet-Közép-Európai Gazdasági és

Kulturális Egyesület által szervezett "First Shenzhen-Central and Eastern European Countries Economy, Trade and Culture Forum"-on vettek részt, ahol tájékoztatást kaptak a térség üzleti lehetőségeiről, valamint a KKE országok és a Kína közötti együttműködés jelenlegi helyzetéről. A fórumon Magyarország és Kína együttműködését Székely Gábor, Magyarország Pekingi Nagykövetségének külgazdasági attaséja mutatta be.

A rendezvény keretében az MKIK Magyar-Kínai Tagozata együttműködési megállapodást kötött a Shenzhen-Kelet-Közép-Európai Gazdasági és Kulturális Egyesülettel és a Kínai Kereskedelemfejlesztési Tanács (CCPIT) Shenzeni Képvisletével.

A küldöttség ellátogatott a Magyarországon is komoly befektetésekkel rendelkező Huawei Technologies shenzheni központjába, illetve fejlesztőközpontjába. Felvetődött egy kifejezetten Magyarország fókuszú üzleti hét megszervezése 2017-ben, Shenzhenben, amire az MKIK Magyar-Kínai Tagozata is meghívást kapott.

Szeptember 29-én a küldöttek Hongkongba utaztak, ahol üzleti ebéden vettek részt Kertész Pál, Magyarország hongkongi főkonzulja, Garai Péter külgazdasági attasé, valamint William Chui, a Hong Kong Trade Development Council (HKTDC) igazgatója részvételével. Kertész Pál és Garai Péter bemutatták a hongkongi üzleti lehetőségeket, valamint támogatásukról biztosítottak minden

magyar céget, akik Hongkongban vagy Hongkongon keresztül a szűkebb értelemben vett Kínában szeretnének üzleti tevékenységet folytatni.

KAMARAI KÜLDÖTTSÉG KAZAHSZTÁNBAN

Varga Mihály nemzetgazdasági miniszter a Magyar-Kazah Gazdasági Együttműködési Kormányközi Bizottság ötödik üléséhez kapcsolódóan 2016. október 16-19. között Asztana és Almati érintésével közép-ázsiai körutat tett Kazahsztánban. Az eseményhez kapcsolódóan az MKIK a Nemzetgazdasági Minisztérium felkérésére üzleti delegációt szervezett.

A magyar delegáció részt vett az MKIK, a Kaznex Invest és a Kazah-Magyar Üzleti Tanács által szervezett gazdasági fórumon, ahol köszöntőt mondott Varga Mihály nemzetgazdasági miniszter, Zhaksylykov Timur nemzetgazdasági miniszterhelyettes, valamint Fasimon Sándor az MKIK Magyar-Kazah Tagozatának elnöke és Sarsenov Dzhambulat, a Kazah-Magyar Üzleti Tanács társelnöke. A rendezvényen előadást tartott Dzhiyenbayev Nursultan a Kaznex Invest alelnöke, Nikoletti Antal, az NGM külgazdaságért felelős helyettes államtitkára, Yerenov Ayan, a Kazah Külkereskedelmi Kamara elnöke, Berki Viktor, az EXIM moszkvai képvisletének vezetője és Dunás-Varga Ruszlána, a Magyar Nemzeti Kereskedőház Zrt. projektigazgatója. Az

előadásokat kétoldalú üzleti tárgyalások követték.

Almatiban a Főkonzulátus és az Almati Főpolgármesteri Hivatal közreműködésével az MKIK 100 helyi üzletember részvételével üzleti fórumot és kétoldalú üzletembertalálkozókat szervezett. A rendezvényen köszöntőt mondott Varga Mihály nemzetgazdasági miniszter, Baibek Bauyrzhan Almati főpolgármestere, Fasimon Sándor, az MKIK Magyar-Kazah Tagozatának elnöke és Tleumuratov Yuri, az Almati Vállalkozói Kamara elnöke. Az eseményen a 77Elektronika Kft. együttműködési megállapodást írt alá a Labtronic LLP kazah céggel.

VÁLLALKOZÓK EURÓPAI PARLAMENTJE BRÜSSZELBEN

Az Európai Kereskedelmi és Iparkamarák Szövetsége (Eurochambres) a nemzeti kereskedelmi és iparkamarákkal együttműködésben 2016. október 13-án negyedik alkalommal rendezte meg a Vállalkozók Európai Parlamentje (European Parliament of Enterprises) elnevezésű rendezvényt Brüsszelben.

A parlamenti képviselők helyén a vállalkozók szavaztak az üzleti szférát érintő olyan aktuális európai uniós kérdésekről, mint a nemzetközi kereskedelem, a belső piac, a fenntartható gazdaság és szakképzés. A nagyszabású rendezvényen 45 ország több mint 700 vállalkozója gyűlt össze. Magyarországot 16 fős üzleti delegáció képviselte az Európai Parlament plenáris üléstermében.

Az európai uniós intézményekből Antonio Tajani, az Európai Parlament alelnöke, Jyrki Katainen, az Európai Bizottság alelnöke és a szlovák EU soros elnökséget képviselő Ivan Korčok fejezte ki elhivatottságát aziránt, hogy a vállalkozói szféra igényeit a lehető legnagyobb mértékben vegyék figyelembe az uniós jogalkotás során.

A rendezvény keretében az MKIK kétnapos programot szervezett, melynek során a vállalkozók látogatást tettek Magyarország EU melletti Állandó Képviseletén, ahol egy kerekasztal-beszélgetés során tájékozódhattak a folyamatban lévő uniós ügyekről. A delegációt Stelbaczky Tibor nagykövet, Gergely Balázs Martens diplomata, Bajnóczi Mihály, versenyképességért felelős szakdiplomata és Bender Szonja külgazdasági attasé fogadta.

MAGYAR-BELORUSZ GAZDASÁGI FÓRUM

A Magyar–Belorusz Gazdasági Együttműködési Kormányközi Bizottság (KKB) hetedik üléséhez kapcsolódóan 2016. szeptember 27-29. között Kovács József, MOT elnökségi tag vezetésével az MKIK üzletember-delegációt szervezett Minszkbe.

2016. szeptember 28-án magyar-belorusz gazdasági fórumot és üzletember-találkozót rendeztek, melyen részt vettek a magyar hivatalos és üzleti delegáció tagjai. A

rendezvényt Nahajenko Alexander, a Belorusz Kereskedelmi és Iparkamara alelnöke nyitotta meg. A találkozón köszöntőt mondtak a Magyar – Belorusz Kormányközi Bizottság társelnökei, Szabó László, a Külgazdasági és Külügyminisztérium miniszter-helyettese és Kupcsina Alena, a Belorusz Külügyminisztérium miniszter-helyettese. A gazdasági fórumot kétoldalú üzleti tárgyalások követték, melyen a 14 magyar cég több mint 35 belorusz vállalkozóval tárgyalt. Másnap Kovács József és Leimeter Ilona az MKIK képviselőjében részt vettek a Magyar – Belorusz KKB ülésén.

KÜLDÖTTSEG BOSZNIA-HERCEGOVINÁBAN

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Nyugat-balkáni Tagozata Dunai Péter MKIK főtítkárr és Galambos Attila, a tagozat elnöke vezetésével 2016. október 2-4. között üzleti delegációt szervezett Bosznia-Hercegovinába, Szarajevóba és Zenicába, a ZEPS Nemzetközi Gazdasági Vásárra. A kiutazás a Pallas Athéné Domus Innovationis Alapítvány támogatásával valósult meg.

A utazás célja volt az általános üzleti kapcsolatok fejlesztésén túl a két ország vállalkozói közötti együttműködési lehetőségek feltérképezése az innováció, valamint a kutatás és fejlesztés terén. A cégek

2016. október 3-án, a Bosznia-Hercegovina Külkereskedelmi Kamarája által Szarajevóban szervezett üzleti fórumon vettek részt. Az eseményen felszólalt Bruno Bojic, Bosznia-Hercegovina Külkereskedelmi Kamarájának elnöke, Dunai Péter, az MKIK főtítkárra, Galambos Attila, az MKIK Nyugat-balkáni Tagozatának elnöke, valamint Négyesi József, Magyarország bosznia-hercegovinai nagykövete. A helyi befektetési ügynökség, a FIPA valamint a GPS Global nevű innovatív bosnyák cég képviselői előadásaikban az innováció témakörére koncentráltak, de hangsúlyt fektettek a boszniai energetikai, élelmiszeripari, valamint mezőgazdasági szektorok befektetési és együttműködési lehetőségeinek bemutatására. A fórumot követő üzletember-találkozón 11 magyar és 20 bosnyák cég képviselője folytatott üzleti tárgyalást. A magyar delegáció vezetői megbeszélést folytattak Mirsad Jašarspahić-sal, a Bosznia-hercegovinai Föderáció Gazdasági Kamarájának elnökével. Később a küldöttek részt vettek Bosznia-Hercegovina legjelentősebb kiállításán, a zenicai ZEPS Nemzetközi Gazdasági Vásáron.

AZ EXPORT DEVELOPMENT BANK OF IRAN VEZÉRIGAZGATÓJÁNAK LÁTOGATÁSA AZ MKIK-BAN

Saleh Abadi, az Export Development Bank of Iran vezérigazgatója látogatást tett az MKIK székházában, ahol néhány Iránnal már üzleti kapcsolatban lévő cég részvételével (K&H Bank, Umirs Europe, Ganzair, OT Industries, Agrofeed) konzultációra került sor. Miklóssy Ferenc, a Közel-Kelet és Észak-Afrika Tagozat elnökének köszöntőjét követően, Saleh Abadi az iráni gazdasági környezetről és a bank tevékenységéről tartott előadást. A konzultáción részt vett Hamidreza Maboudi, az iráni Eximbank nemzetközi igazgatója, Gholam Ali Rajabi Yazdi, Irán magyarországi nagykövete, valamint Mohammad Javad

Hosseini kereskedelmi tanácsos. A rendezvény végén bemutatkoztak a résztvevő magyar cégek képviselői, majd interaktív párbeszédre került sor a magyar és az iráni fél között.

NYUGAT-AFRIKAI FÓRUM

Az MKIK Szubszaharai Tagozata a BKIK székházában Nyugat-afrikai fórumot tartott. A rendezvényen Kiss Zoltán, a tagozat elnökének köszöntőjét követően Horváth Márk, a Külgazdasági és Külügyminisztérium Afrika Főosztály vezetője tartott rövid összefoglalót a régió gazdaságpolitikai vonatkozásairól, majd Balogh Sándor, a HTCC és Magyar-Afrika Társaság elnöke tartott prezentációt. Ezután France Mutombo Tshimuanga, az Afrikáért Alapítvány elnöke beszélt a Kongó és Magyarország közti kereskedelmi kapcsolatok alakulásáról. Ghána üzleti környezetének sajátosságait Entz Boldizsár, Ghána tiszteletbeli konzulja mutatta be, majd Zsámboki Gábor, az ANY Biztonsági Nyomda Nyrt. vezérigazgatója személyes tapasztalatain keresztül demonstrálta az ország vállalati környezetét. A rendezvényt Szilasi Ildikó, tiszteletbeli szenegáli külgazdasági tanácsos „Szenegál által nyújtott üzleti lehetőségek” című előadása zárta.

KUTATÁS

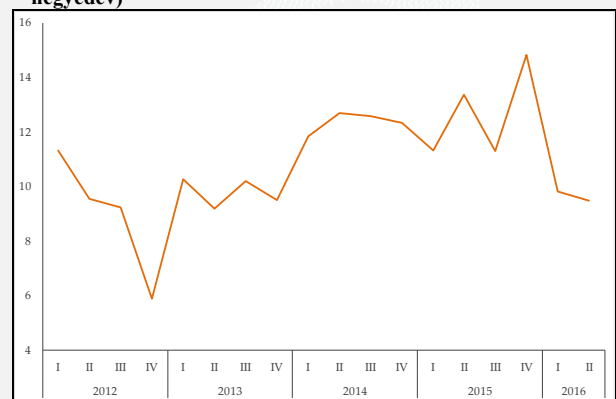
A VÁLLALATI HITELFELVÉTEL ALAKULÁSA MAGYARORSZÁGON

Rövid elemzésünk arra keresi a választ, hogy Magyarországon mely tényezők alakítják a vállalati hitelfelvételt és befolyásolják a beruházási hajlandóságot. A kérdés kapcsán az MKIK-GVI három

tényezőt vizsgált meg: a kamatfelár, illetve a kamatkörnyezet alakulását, az intézményi környezet állapotát és az adott konjunkturális helyzetet. A beruházási ráta alakulása Magyarországon.

A beruházásokat azért érdemes figyelemmel kísérni, mert nagymértékben befolyásolják a gazdaság jövőbeli teljesítményét és potenciális növekedési pályáját. Az 1. ábra a beruházások értékének a bruttó hazai termékhez (GDP) viszonyított arányát mutatja. Jól látható, hogy a 2012-es mélypontot követően az elmúlt 3 évben a nemzetgazdasági beruházások fellendülése volt érzékelhető, de az idei évről mutató visszaesés nyomán a beruházási ráta már a 2012-es kezdőértéket is alulmúlja.

1. ábra: A nemzetgazdasági beruházások értéke a GDP százalékában Magyarországon, (%), 2012. I. negyedév - 2016. II. negyedév)

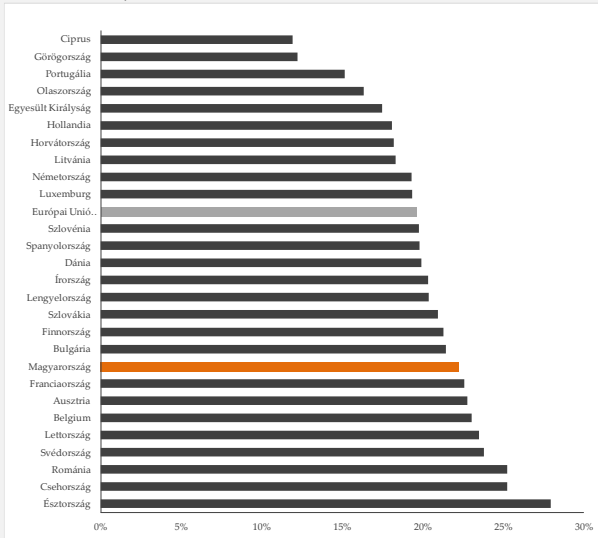

Forrás: KSH, GVI

Az idősoros adatokon kívül a magyarországi beruházások mértékét nemzetközi összehasonlításban is érdemes megvizsgálni. A 2. ábra az Európai Unió tagállamainak beruházási rátáit mutatja a GDP arányában, 2014-re vonatkozóan. Az ábrán látható, hogy a GDP-arányos beruházási ráta Magyarországon az Európai Unió átlaga felett volt 2014-ben. A környező országok közül Csehország (25,3%) és Románia (25,2%) is az átlagnál magasabb értéket ért el, míg Szlovákia (20,9%) és Szlovénia (19,8%), bár elmaradt a magyar adatoktól, szintén az európai uniós átlag feletti értékkel rendelkeznek. Fontos azonban megjegyezni, hogy a keresztmetszeti adatokat

rövid távú sokkok befolyásolhatják, így messzemenő következtetéseket nem érdemes belőlük levonni, de az így is látható, hogy a mutatót tekintve Magyarország az Unió középmezőnyének elejéhez tartozik.

2. ábra: Az Európai Unió tagállamainak beruházási rátája a GDP százalékában, 2014

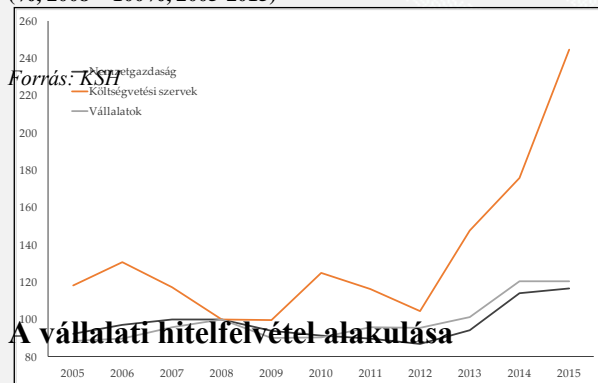

Forrás: Világbank

A vállalati beruházások alakulása

A nemzetgazdasági beruházások kapcsán fontos elkülönítve kezelni a kormányzat (kölségvetési szervek) és a versenyszféra (vállalatok) által létrehozott beruházásokat. A 3. ábra azt mutatja be, hogy a két szektor beruházásainak volumene hogyan változott az elmúlt 10 évben, 2008-hoz képest. Látható, hogy 2008 óta alapvetően a költségvetési szervek beruházásai jelentik a nemzetgazdasági beruházások motorját, és ez a tény 2012-től kezdődően hatványozottan igaz.

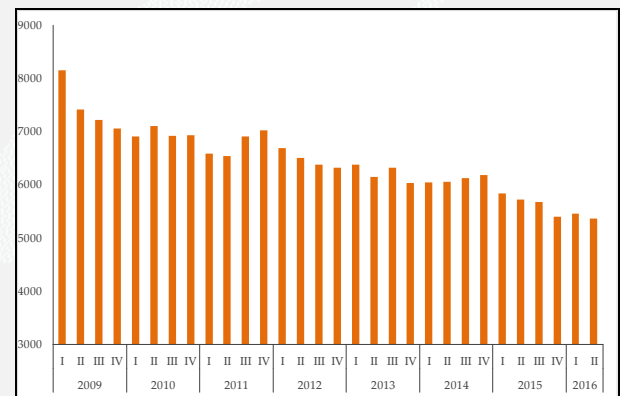
3. ábra: A nemzetgazdasági beruházások volumenének alakulása (% , 2008 = 100%, 2005-2015)

A vállalati hitelfelvétel alakulása

A vállalati beruházások stagnálása mögött meghúzódó lehetséges okok egyike a vállalati hitelállomány várakozásoktól elmaradó növekedési üteme. A teljes vállalati szektor hitelállománya az utóbbi években folyamatos csökkenést mutatott, a 2009 és 2016 közötti időszakban 8000 milliárd forintról 5300 milliárd forintra esett vissza (lásd a 4. ábrát). Az 5. ábrán látható, hogy a válság utáni időszakban a hitelállomány minden negyedévben 2,5-5% körüli mértékben csökkent az előző év azonos időszakához képest. A kkv-szektorra még erősebb negatív hatást gyakorolt válság, egyes negyedévekben 7%-ot meghaladó csökkenés is megfigyelhető volt. A vállalati szektor a válság utáni időszakban mindössze három negyedévben (2014. II. és IV., 2015. I.) mutatott bővülést az előző évek adataihoz képest. A válság után a vállalati szektor hitelállományának növekedési üteme tartósan negatívba fordult (egy-két kivételes időszaktól eltekintve), és 2016 II. negyedévében lépett először ismét a pozitív tartományba. A kkv-szektor esetében az látható, hogy bár a válság jobban megviselte, mint a teljes vállalati szektort, azonban 2015-től kezdődően lassú bővülés következett be hitelállományukban.

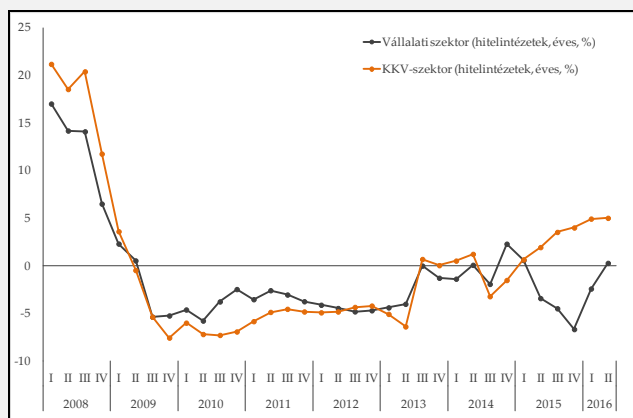
4. ábra: A teljes vállalati szektor hitelállománya, milliárd Ft (2009. I. negyedév – 2016. II. negyedév)

Forrás: MNB

5. ábra: A teljes vállalati és a kkv-szektor hitelállományának növekedési üteme (az előző év azonos időszakához viszonyítva, 2008. I. negyedév – 2016. II. negyedév)

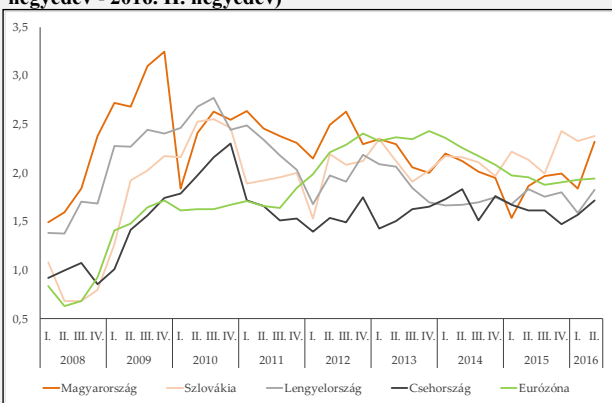

Forrás: MNB

A hitelfelvétel feltételeinek alakulása

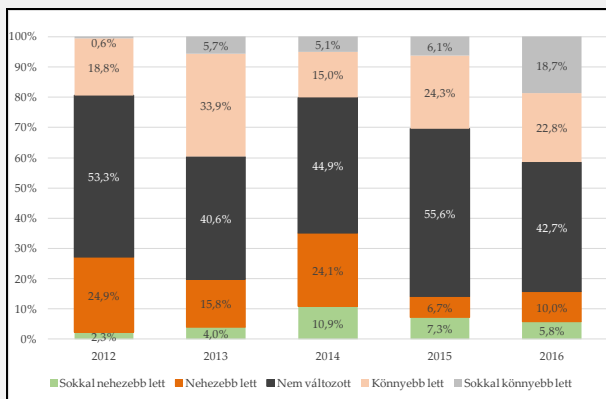
A viszonylag alacsony hitelezési volumen kapcsán felmerül a kérdés, hogy a hitelhez jutás feltételei gátolják-e a vállalatokat a hitelfelvétellel kapcsolatos döntéseik meghozatala során. Ezért érdemes megvizsgálni, hogy nemzetközi összehasonlításban a vállalatok milyen kamatfelárral szembesülnek a hitelfelvétel során, és emellett hogyan alakult a kamatkörnyezet Magyarországon. A környező országok és az eurózóna idősoros adatait megfigyelve (lásd a 6. ábrát) látható, hogy a válság kitörése utáni években Magyarországon tartósan emelkedett a kamatfelár, 2009 végére már 3,25% volt, amely régiós szinten messze a legmagasabb érték volt. Az ezt követő trendszerű csökkenés ellenére a legfrissebb, idei második negyedéves adatok a magyar kamatfelár növekedését mutatják: jelenleg csak Szlovákia rendelkezik a magyarnál magasabb kamatfelárral.

6. ábra: Kamatfelárak nemzetközi összehasonlítása hazai pénznyújtott vállalati hitelek esetében (%), 2008. I. negyedév - 2016. II. negyedév)

Érdekes a piaci szereplők visszajelzéseit is figyelembe venni arra vonatkozóan, hogy a hitelfeltételek enyhülését vagy szigorítását érzékelték. A GVI konjunktúrakutatása során a hitelezés körülményeivel kapcsolatos kérdéseket is felteszünk a vállalatoknak, melyek közül az egyik arra vonatkozik, hogy a megkérdezett cég az adott évben a hitelhez jutás feltételeit miként értékeli az előző évhez képest egy 1-5-ig terjedő skálán (ahol az 1-es osztályzat jelképezi a feltételek erőteljes szigorodását, az 5-ös osztályzat pedig a nagymértékű enyhülését). A válaszok százalékos eloszlásának időbeli alakulását a 7. ábra szemlélteti. Az ábra alapján jól látható, hogy miközben 2012-ben többen voltak azok, akik a hitelhez jutás feltételeinek szigorodását érzékelték, addig 2013-ban az érvényes választ adók több mint egyharmada a hitelfeltételek enyhüléséről számolt be 2012-höz képest. 2014-ben a 2012. évihez hasonló eloszlást láthatunk: a vállalatok ebben az évben is inkább negatívan, semmint pozitívan értékelték a hitelhez jutás feltételeinek alakulását. 2015-ben a megkérdezett cégek többsége a hitelfeltételek változatlanágáról számolt be, míg a 2016-ra vonatkozó várakozásokat illetően feltűnő a feltételek jelentős enyhülését jelző vállalatok magas aránya (19%). A fent említettek ellenére fontos kiemelni, hogy az érvényes választ adók túlnyomó többsége (egyedül az egyes években a vállalatok több mint fele) nem számol be a hitelfeltételek kapcsán érdemi változásról a vizsgált időszakban. Megállapítható tehát, hogy bár egyes években a cégek több mint harmada a hitelhez jutás könnyebbé válásáról számolt be, a 2012 és 2016 közötti időszakban a vállalatok többsége nem érzékelt változást a hitelfeltételek enyhülésére vonatkozóan (Ádám et al. 2015).

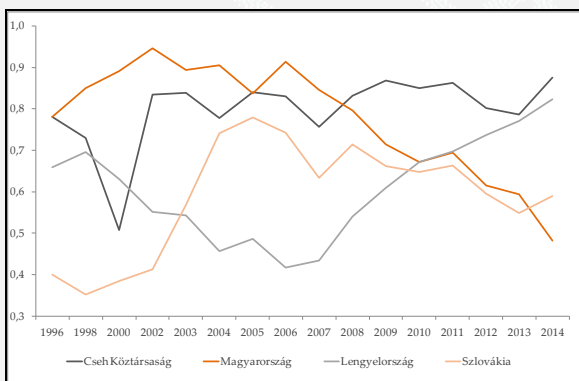
7. ábra: A vállalatok véleménye a hitelhez jutás feltételeiről, 2012-2016¹

Az intézményi környezet

A hitelezés és a beruházások alakulását meghatározó egyik tényező az intézményi környezet. Miközben a vállalati hitelezés elősegítését szolgáló intézkedések kerültek bevezetésre (NHP), valamint a jegybanki alapkamat is kedvezőnek mondható, ennek ellenére a vállalati hitelezés továbbra is messze van a válság előtti szinttől. A Világbank intézményi és szabályozási környezet minőségére vonatkozó mutatója szerint (lásd a 8. ábrát) Magyarország az intézményi és szabályozási környezet tekintetében 2006-tól kezdve folyamatos visszaesést mutat és a legutóbbi adat szerint a régióban utolsó, ami nagyban hozzájárulhat az alacsony vállalati hitelezéshez.

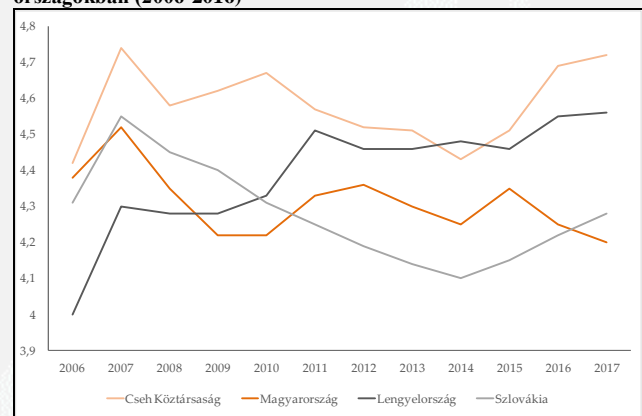
8. ábra: A Világbank intézményi és szabályozási környezet minőségére vonatkozó mutatójának alakulása a visegrádi országokban (standardizált mutatóértékek átlaga)

A konjunkturális környezet és a versenyképesség

A továbbiakban azt vizsgáljuk, hogy az intézményi környezet kiszámíthatatlansága mellett a relatíve alacsony beruházási volumen magyarázható-e a konjunkturális környezettel, esetleg az ország versenyképességének változásával. A 9. ábra a Globális Versenyképességi Index (World Economic Forum) alakulását jeleníti meg a visegrádi országokban. Az ábrán látható, hogy Magyarország a régiós versenyben e mutató tekintetében, a 2006-os második helye után jelenleg már utolsó Szlovákia mögött, és a különbség is a többszörösére nőtt a vezető Cseh Köztársasággal szemben. Fontos lenne megvizsgálni a versenyképesség és a beruházások közötti összefüggéseket. Nem kizárt, hogy az alacsony és romló versenyképesség lehet az alacsony beruházási aktivitás egyik oka.

9. ábra: A Globális Versenyképességi Index alakulása a visegrádi országokban (2006-2016)

Forrás: WEF

MKIK HÍRLEVÉL

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara belső kiadványa

1054 Budapest, Szabadság tér 7.

www.mkik.hu

Szerkesztőség: Headline PR.

Felelős kiadó: Dunai Péter, MKIK főtitkár

mkik@mkik.hu

